

tænker, at kunne vi give Kongen den Myndighed, at kunne have Pastvängen ligeoverfor Thyssland, dersom han anseer det for rigtigt, saa kunne vi ogsaa tillidsfuld antroede i hans Hænder Hævdelsen eller Ophævelsen af de her berørte Bestemmelser. Men Udkaftets Motiver lære derhos tilfulde, hvor langt der er til, inder der kan tænkes paa at have Pastvängen ligeoverfor Thyssland. Saa lad den da blive bestaaende ligeoverfor Thyssland, og lad ogsaa disse Indskrænkninger bestaae ligeoverfor Thyssland, men lad os have den, ligesom vi have Pastvängen ligeoverfor de frie Stater! Den høitærede Justitsminister har endnu gjort en Erindring mod mit Vædringsforslag, nemlig den, at det vilde være urigtigt at lade de Indskrænkninger, som Forordningen af 10de December 1828 foreskriver, bortfalde for Udlandet, medens man lader dem vedblive at gjælde for danske Undersaatter, om endogsaa ikke fra Kongeriget. Jeg svarer dertil: Loven angaaer jo alene Ophævelsen af Pastvängen ligeoverfor fremmede Stater og taler slet ikke om Hertugdømmene. Det vilde derfor have været meget urigtigt af mig, om jeg vilde have paatænkt i dette Lovbud at indføre en Bestemmelse om Ophævelse af en saadan Tvang ligeoverfor Hertugdømmet Slesvigs og Hertugdømmet Holsteens Beboere. Det kan jo stee ved en anden Lov, men ved denne Lov beskæftige vi os kun med det egentlige Udland og have Bestemmelser, som ligeoverfor frie Stater i Europa ansees for uhenigtsmæssige og, jeg tør vel sige, for upassende.

Justitsministeren: Forsaabidt den næstsidste ærede Taler bemærkede, at mine Udtalelser særdeles overraskede ham, vil jeg ikke tilbageholde, at jeg kan gjengjælde det med en lignende Overraskelse. Jeg troer ikke, jeg er stiftet til at optræde med særdeles maleriske Billeder, eller at det er min stærke Side at anvende stærke Farver. Jeg troer heller ikke, at jeg har talt synderlig stærkt til Følelsen, idetmindste ikke til nogen anden Følelse end den, der falder sammen med Erkjendelsen, Erkjendelsen af, at det ikke er godt for dem, der boe omkring paa eneliggende Gaarde paa Landet, at blive hjemløse af saadanne Personer, der

meget hyppigt gjøre Krav paa en Understøttelse, som de, naar den ikke godvillig gives dem, ikke sjældent ere tilbøjelige til at forstæffe sig paa anden Maade. Den ærede Landstingsmand anførte ikke Noget imod det, jeg specielt heelt igjennem fremhævede som Momenter, hvorpaa jeg støttede den Opfattelse af Vædringsforslaget, som jeg gjorde gjældende. Den ærede Landstingsmand, som sidst havde Ordet, har lagt megen Vægt paa Forholdet imellem Motiverne og mine Udtalelser og navnlig den Maade, hvorpaa jeg stillede mig under Sagens første Behandling, hvori han troede at finde en Mangel paa Overensstemmelse. Jeg er overbevist om, at der virkelig er god Harmoni mellem Motiverne, mine Udtalelser under Sagens første Behandling og mine Udtalelser idag. Jeg er stadig gaaet ud fra, at naar nærværende Lov træder i Virksomhed, kan der ikke mere være Tale om at bringe Bestemmelserne i Forordningen af 10de Decbr. 1828 til Anvendelse paa Haandværksbønde eller andre Personer, navnlig ikke paa dem, som omtales i § 2; thi Ophævelsen af Pastvängen fulder sammen med en Frigivelse af Afdgangen til Riget, og andre Bestemmelser kunne altsaa ikke komme til at træde hindrende i veien for denne Afgang. Men derimod kunne saadanne andre Bestemmelser — og deri er den ærede Landstingsmand og jeg jo enige — komme til Anvendelse, efterat den Paagjældende, i Medfør af den ophævede Pasforpligtelse, er kommen ind i Landet. Nu har jeg sagt med Hensyn til Bestemmelserne i Forordningen af 1828, vistnok ikke at de ere en Blet paa vor Lovgivning; thi jeg kunde ikke saa absolut forbyde dem, som stee er, men at det ligger i deres Beskaffenhed, at man desuagtet maa erkjende, at de, som jeg sagde, egne sig til Modificationer og Forandringer. Jeg troer nu, at det vilde være det Rigtige, netop paa Grund af hvad den sidste ærede Taler bemærkede, at de nu blive hævede ved Lov; men idet han selv paaviste, at de Bestemmelser med Hensyn til Landets Undersaatter, som ikke kunne hæves gjennem denne Paslov, kunne hæves ved en anden Lov, synes jeg, at det vilde være meest hensigtsmæssigt at lade en Ophævelse af Bestemmelserne i Forordningen af 10de Decbr.